Euroopan parlamentti
2024-2029

HYVÄKSYTYT TEKSTIT

P10_TA(2026)0067

Kalastuksenhoidon lähestymistapoja herkkien lajien suojelemiseksi, vieraslajien torjumiseksi ja paikallistalouksien vahvistamiseksi

Euroopan parlamentin päätöslauselma 10. maaliskuuta 2026 kalastuksenhoidon lähestymistavoista herkkien lajien suojelemiseksi, vieraslajien torjumiseksi ja paikallistalouksien vahvistamiseksi (2025/2011(INI))

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) ja erityisesti sen 43 artiklan,

– ottaa huomioon yhteisestä kalastuspolitiikasta, neuvoston asetusten (EY) N:o 1954/2003 ja (EY) N:o 1224/2009 muuttamisesta sekä neuvoston asetusten (EY) N:o 2371/2002 ja (EY) N:o 639/2004 ja neuvoston päätöksen 2004/585/EY kumoamisesta 11. joulukuuta 2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1380/2013[1] (YKP-asetus),

– ottaa huomioon haitallisten vieraslajien tuonnin ja leviämisen ennalta ehkäisemisestä ja hallinnasta 22. lokakuuta 2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1143/2014 (haitallisia vieraslajeja koskeva asetus)[2],

– ottaa huomioon hyljetuotteiden kaupasta 16. syyskuuta 2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1007/2009[3],

– ottaa huomioon yhteisön valvontajärjestelmästä, jonka tarkoituksena on varmistaa yhteisen kalastuspolitiikan sääntöjen noudattaminen, asetusten (EY) N:o 847/96, (EY) N:o 2371/2002, (EY) N:o 811/2004,

---

1 EUVL L 354, 28.12.2013, s. 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1380/oj.
2 EUVL L 317, 4.11.2014, s. 35, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/1143/oj.
3 EUVL L 286, 31.10.2009, s. 36, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2009/1007/oj.

(EY) N:o 768/2005, (EY) N:o 2115/2005, (EY) N:o 2166/2005, (EY) N:o 388/2006, (EY) N:o 509/2007, (EY) N:o 676/2007, (EY) N:o 1098/2007, (EY) N:o 1300/2008 ja (EY) N:o 1342/2008 muuttamisesta sekä asetusten (ETY) N:o 2847/93, (EY) N:o 1627/94 ja (EY) N:o 1966/2006 kumoamisesta 20. marraskuuta 2009 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1224/2009[4] (kalastuksenvalvonta-asetus),

– ottaa huomioon kalavarojen säilyttämisestä ja meriekosysteemien suojelemisesta teknisten toimenpiteiden avulla, neuvoston asetusten (EY) N:o 1967/2006, (EY) N:o 1224/2009 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EU) N:o 1380/2013, (EU) 2016/1139, (EU) 2018/973, (EU) 2019/472 ja (EU) 2019/1022 muuttamisesta sekä neuvoston asetusten (EY) N:o 894/97, (EY) N:o 850/98, (EY) N:o 2549/2000, (EY) N:o 254/2002, (EY) N:o 812/2004 ja (EY) N:o 2187/2005 kumoamisesta 20. kesäkuuta 2019 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/1241[5],

– ottaa huomioon neuvoston asetuksen (EY) N:o 1224/2009 muuttamisesta sekä neuvoston asetusten (EY) N:o 1967/2006 ja (EY) N:o 1005/2008 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EU) 2016/1139, (EU) 2017/2403 ja (EU) 2019/473 muuttamisesta kalastuksenvalvonnan osalta 22. marraskuuta 2023 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2023/2842[6],

– ottaa huomioon luonnon ennallistamisesta ja asetuksen (EU) 2022/869 muuttamisesta 24. kesäkuuta 2024 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1991[7],

– ottaa huomioon luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta 21. toukokuuta 1992 annetun neuvoston direktiivin 92/43/ETY[8] (luontodirektiivi),

– ottaa huomioon yhteisön meriympäristöpolitiikan puitteista 17. kesäkuuta 2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/56/EY (meristrategiapuitedirektiivi)[9],

---

4 EUVL L 343, 22.12.2009, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2009/1224/oj.
5 EUVL L 198, 25.7.2019, s. 105, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1241/oj.
6 EUVL L, 2023/2842, 20.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2842/oj.
7 EUVL L, 2024/1991, 29.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1991/oj.
8 EYVL L 206, 22.7.1992, s. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1992/43/oj.
9 EUVL L 164, 25.6.2008, s. 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2008/56/oj.

– ottaa huomioon luonnonvaraisten lintujen suojelusta 30. marraskuuta 2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/147/EY[10] (lintudirektiivi),

– ottaa huomioon 9. kesäkuuta 2021 antamansa päätöslauselman vuoteen 2030 ulottuvasta EU:n biodiversiteettistrategiasta – Luonto takaisin osaksi elämäämme[11],

– ottaa huomioon 11. toukokuuta 2023 antamansa päätöslauselman aiheesta ”Kohti vahvaa ja kestävää EU:n leväalaa”[12],

– ottaa huomioon 18. tammikuuta 2024 antamansa päätöslauselman yhteisen kalastuspolitiikan täytäntöönpanon tilanteesta ja tulevaisuudennäkymistä[13],

– ottaa huomioon Yhdistyneiden kansakuntien kestävän kehityksen tavoitteet ja erityisesti tavoitteen 14: vedenalainen elämä, tavoitteen 15: maanpäällinen elämä, tavoitteen 1: köyhyyden poistaminen, tavoitteen 2: nälän poistaminen ja tavoitteen 11: kestävät kaupungit ja yhteisöt,

– ottaa huomioon Kunmingin-Montrealin maailmanlaajuisen luonnon monimuotoisuuskehyksen,

– ottaa huomioon alusten painolastivesien ja sedimenttien valvontaa ja käsittelyä koskevan kansainvälisen yleissopimuksen,

– ottaa huomioon työjärjestyksen 55 artiklan,

– ottaa huomioon kalatalousvaliokunnan mietinnön (A10-0018/2026),

A. toteaa, että EU on pitkään tiedostanut kestävän kalastuksen ja kalastuksenhoidon ekosysteemilähtöisten lähestymistapojen merkityksen merten biologisen monimuotoisuuden säilyttämisessä, kuten herkkien lajien suojelussa, paikallistalouksien tukemisessa sekä elintarviketurvan ja kestävien elintarvikejärjestelmien varmistamisessa;

B. ottaa huomioon, että EU on pannut täytäntöön useita sääntelykehyksiä vaarantuneiden meriympäristön lajien elvyttämiseksi ja suojelemiseksi;

C. ottaa huomioon, että EU sisällyttää herkkien lajien suojelun ja elvyttämisen muihin oikeudellisiin kehyksiin, kuten äskettäin tarkistettuun kalastuksenvalvonta-asetukseen, varmistaen

---

10 EUVL L 20, 26.1.2010, s. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/147/oj.
11 EUVL C 67, 8.2.2022, s. 25.
12 EUVL C, C/2023/1074, 15.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/1074/oj.
13 EUVL C, C/2024/5734, 17.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5734/oj.

kokonaisvaltaisen lähestymistavan herkkien lajien säilyttämisessä käytettävien tietojen keräämiseen;

D. ottaa huomioon, että Kansainvälinen luonnonsuojeluliitto (IUCN) julkaisee nk. punaista listaa, joka on kattava luettelo lajien suojelun tasosta ja jossa tarjotaan kriittistä tietoa herkkien meriympäristön lajien hauraasta tilanteesta ja korostetaan tarvittavia suojelutoimia;

E. ottaa huomioon, että herkistä lajeista koostuvat sivusaaliit ovat merkittävä uhka merten biologiselle monimuotoisuudelle, kuten kansainvälisissä ja alueellisissa yleissopimuksissa ja EU:n lainsäädännössä todetaan;

F. ottaa huomioon, että merilinnut ovat yksi meriekosysteemien terveyden indikaattoreista, kun otetaan huomioon, että ne ovat tärkeimpiä saalistajia merten ravintoketjussa;

G. ottaa huomioon, että sidosryhmät tekevät yhteistyötä useissa hankkeissa kokeillakseen uusia hallintamenetelmiä ja pyydyksiä, jotta voidaan vähentää herkkien lajien sivusaaliita ja tahattomia saaliita kalastusta harjoitettaessa;

H. ottaa huomioon, että Euroopan ympäristökeskuksen vuonna 2025 julkaisemat tiedot osoittivat[14] merisuojelualueiden kattavan 13,7 prosenttia EU:n vesistä;

I. ottaa huomioon, että komission ylläpitämässä valtamerien ja vesistöjen ennallistamista koskevan mission palveluportaalissa[15] raportoidaan tutkimuksesta, jonka mukaan vuonna 2023 kalastus sallittiin yli 40 prosentilla merisuojelualueista, sitä rajoitettiin alle 25 prosentilla ja se kiellettiin nimenomaisesti vain 0,4 prosentilla alueista;

J. ottaa huomioon, että haitalliset vieraslajit ovat yksi luontokatoa edistävistä tekijöistä, haittaavat kalastusta, vesiviljelyä ja ekosysteemitoimintoja sekä voivat olla vahingollisia ihmisten terveydelle, infrastruktuurille ja bioturvallisuudelle;

K. ottaa huomioon, että sellaisten tulokaslajien vesiviljely, joihin sovelletaan rajallisia valvontatoimenpiteitä, aiheuttaa riskin, koska laji voi mahdollisesti karata ja muuttua haitalliseksi, mikä on uhka kotoperäisille luonnonvaraisille lajeille ja ympäristölle;

L. ottaa huomioon, että EU on hyväksynyt useita toimenpiteitä haitallisten vieraslajien kulkeutumisen estämiseksi, niiden levinneisyyden havaitsemiseksi ja kartoittamiseksi ja niiden

---

14 Euroopan ympäristökeskus, ”Marine protected areas in Europe’s seas”, Euroopan ympäristökeskuksen englanninkielinen verkkosivusto – Analysis and data – Indicators, 6. marraskuuta 2025.

15 Euroopan komissio, ”Study on regulations in EU Marine Protected Areas: insights and implications”, Mission Ocean and Waters service portal -verkkosivusto.

leviämisen torjumiseksi, mukaan lukien erityisesti haitallisia vieraslajeja koskeva asetus, jossa vahvistetaan luettelo unionin kannalta merkityksellisistä haitallisista vieraslajeista ja jolla pannaan täytäntöön valvontatoimenpiteitä;

M. ottaa huomioon, että haitallisia vieraslajeja koskevan asetuksen mukaan haitalliset vieraslajit ovat lajeja, joiden kielteiset vaikutukset ovat niin merkittäviä, että ne edellyttävät koordinoitua ja yhdenmukaista toimintaa EU:n tasolla, minkä vuoksi niitä on kiellettyä tuoda, pitää, kasvattaa ja viljellä, kuljettaa tai kaupata taikka vapaasti siirtää tai päästää luonnonympäristöön;

N. ottaa huomioon, että yksi meristrategiapuitedirektiivissä luetelluista laadullisista kuvaajista ympäristön hyvän tilan määrittämiseksi on se, että ihmisen toiminnan välityksellä leviävien tulokaslajien määrät ovat tasoilla, jotka eivät haitallisesti muuta ekosysteemejä;

O. katsoo, että asianmukainen ja oikea-aikainen tiedonkeruu on erittäin tärkeää, jotta voidaan varmistaa, että haitalliset vieraslajit havaitaan ja niiden levinneisyys kartoitetaan, sekä laatia ja toteuttaa toimenpiteitä näiden lajien leviämisen torjumiseksi mahdollisimman kohdennetusti ja tehokkaasti;

P. ottaa huomioon, että erilaisia toimintoja, kuten meriliikennettä tai matkailua, pidetään tärkeinä haitallisten vieraslajien leviämistä edistävinä tekijöinä ja että tämä vaihtelee erityisesti sovellettujen lieventämistoimien ja valppauden tason mukaan;

Q. ottaa huomioon, että EU:n biodiversiteettistrategiassa sitouduttiin hallinnoimaan vakiintuneita haitallisia vieraslajeja ja vähentämään niiden takia uhattuina olevien, punaiselle listalle kirjattujen lajien määrää 50 prosentilla vuoteen 2030 mennessä;

R. ottaa huomioon, että Euroopan vieraslajien tietoverkoston (EASIN) seurannan kohteena on tällä hetkellä 12 423 vieraslajia eri ympäristöissä ja näistä 1 440 (11,6 prosenttia) on meriympäristön lajeja; ottaa huomioon, että vuonna 2019 vieraslajit aiheuttivat paineita 53 prosentilla Euroopan merirannikoista mutta alueellinen vaihtelu oli tässä merkittävää: Itämeren rannikoilla osuus oli 33 prosenttia, Mustanmeren rannikoilla 100 prosenttia, Välimeren rannikoilla 98 prosenttia ja Koillis-Atlantin rannikoilla 25 prosenttia;

S. toteaa, että ilmastonmuutos, erityisesti valtamerten lämpeneminen, sekä tavaroiden ja ihmisten liikkumisen lisääntyminen ovat keskeisiä tekijöitä vieraslajien kulkeutumisessa ja voivat vahvistaa niiden vaikutusta herkkiin lajeihin ja ekosysteemeihin ja siten kalastustoimintaan;

T. ottaa huomioon, että vieraslajien hallitsematon leviäminen aiheuttaa sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä huomattavaa haittaa kalastukselle ja vesiviljelylle, myös pyydysten tai vesiviljelyinfrastruktuurin vahingoittumisen, saaliiden pienentymisen, luonnollisen uudistumisen ja tuottavuuden

vähenemisen sekä ekosysteemien häiriintymisen myötä, ja että kaikki nämä seikat uhkaavat kalastusyhteisöjen ekologista tasapainoa ja taloudellista elinkelpoisuutta;

U. ottaa huomioon, että haitalliset vieraslajit, mukaan lukien vierasperäisten petoeläinten kannat, uhkaavat paitsi ekologista tasapainoa myös rannikkokalastusyhteisöjen, erityisesti kalastuskuntien ja vesiviljelyalan pienten ja keskisuurten yritysten, sosiaalista ja taloudellista elinkelpoisuutta;

V. katsoo, että ekosysteemilähtöisen lähestymistavan mukainen kalastuksenhoito ja vesiviljelyn suunnittelu ja alueellinen hallinta voisivat vahvistaa molempien alojen häiriönsieto- ja sopeutumiskykyä erityisesti paikallistasolla;

W. ottaa huomioon, että SEUT-sopimuksen 349 artiklassa tunnustetuilla EU:n syrjäisimmillä alueilla on ainutlaatuisia haasteita ja mahdollisuuksia kalastuksenhoidon, herkkien lajien säilyttämisen ja haitallisten vieraslajien ehkäisemisen yhteydessä; katsoo, että kalastuskapasiteetin ja kalastusmahdollisuuksien välisen tasapainon mittaamiseen käytettävät indikaattorit on räätälöitävä paikallisiin olosuhteisiin ottaen huomioon niiden syrjäinen sijainti, niiden biologisen monimuotoisuuden rikkaus ja ainutlaatuisuus, niiden sosiaaliset ja taloudelliset erityispiirteet sekä paikallisen kalastusalan ratkaiseva rooli elintarviketurvan varmistamisessa ja näiden alueiden talouden tukemisessa;

X. toteaa, että haitallisten vieraslajien torjunta edellyttää myös tehokkaita kansainvälisiä toimia; ottaa huomioon, että biologista monimuotoisuutta koskevassa yleissopimuksessa haitallisia vieraslajeja käsitellään monialaisena kysymyksenä ja että Kunmingin-Montrealin maailmanlaajuisen luonnon monimuotoisuuskehyksen tavoitteena on vähentää haitallisten vieraslajien kulkeutumista ja vakiintumista vähintään 50 prosentilla vuoteen 2030 mennessä;

Y. katsoo, että ympäristönsuojelutoimia on täydennettävä toimenpiteillä, joilla vahvistetaan EU:n kalastuslaivaston kilpailukykyä, varmistetaan alan taloudellinen elinkelpoisuus ja varmistetaan sukupolvenvaihdos rannikkoyhteisöissä;

Z. ottaa huomioon, että haitallisten lajien leviämisellä ja petokantojen lisääntymisellä joillakin alueilla on vaikutusta niin ekosysteemiin kuin kalastus- ja vesiviljelyaloihinkin ja että pienimuotoinen rannikoilla harjoitettava toiminta on erityisen haavoittuvaa;

AA. ottaa huomioon, että komission järjestämässä julkisessa kuulemisessa 94 prosenttia kaikista vastaajista ilmoitti vastustavansa voimakkaasti hyljetuotteiden markkinoille saattamista ja torjuvansa sen kalastuksenhoitotoimenpiteenä; ottaa huomioon, että

89 prosenttia vastaajista ilmoitti, että hylkeenpyynti aiheuttaa merkittävää eettistä huolta[16];

AB. toteaa, että Eurostat ylläpitää kattavaa tietokantaa kalastussaaliista pitkällä aikavälillä ja tarjoaa näin arvokasta tietoa, jota voidaan hyödyntää kalastuksenhoitoon sovellettavien strategioiden kehittämisessä ja herkkien lajien arvioinnissa ja joka voi osaltaan edistää vieraslajien varhaisvaroitusjärjestelmiä;

AC. ottaa huomioon, että suojelu- ja hallintatoimia voidaan edistää myös muilla välineillä, kuten nk. muilla tehokkailla alueperusteisilla suojelutoimenpiteillä (OECM);

AD. ottaa huomioon, ettei painolastivettä koskevia suoria EU:n normeja ole annettu; ottaa huomioon, että haitallisten vieraslajien tuonnin ja leviämisen ennaltaehkäisemistä ja hallintaa koskevissa säännöissä tunnustetaan alusten painolastivesien ja sedimenttien valvontaa ja käsittelyä koskeva kansainvälinen yleissopimus yhdeksi mahdolliseksi toimenpiteeksi, jonka avulla huolta aiheuttavia vieraslajeja voidaan hallita;

Herkät lajit: valtamerten kestokyvyn indikaattorit

1. korostaa, että on tärkeää varmistaa terveet meriekosysteemit, merelliset luontotyypit ja meriympäristön lajit EU:ssa;

2. korostaa, että herkillä lajeilla on ainutlaatuinen merkitys meriekosysteemeissä, ja toteaa, että niiden hallinnasta, suojelusta ja säilyttämisestä on ympäristöön liittyviä, taloudellisia ja sosiaalisia hyötyjä;

3. korostaa, että monet herkät lajit ovat arvokkaita meriekosysteemien terveyden indikaattoreita ja ne antavat ennakkovaroituksen ekologisesta epätasapainosta ja edistävät ekosysteemin sietokykyä, millä on suora vaikutus kalastuksen ja vesiviljelyn tuottavuuteen;

4. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita soveltamaan kalastuksenhoidossa ekosysteemilähtöistä lähestymistapaa herkkien lajien säilyttämiseen keskittyvien lähestymistapojen rinnalla ja tukemaan samalla kalastajien taloudellista ja sosiaalista hyvinvointia sekä varmistamaan, että suojeltuja merialueita ja biologiselta monimuotoisuudeltaan merkittäviä alueita koskevista EU:n tavoitteista ja kansainvälisistä sitoumuksista pidetään kiinni;

5. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita varmistamaan, että ilmastonmuutoksen ekosysteemeissä aiheuttamat muutokset otetaan

---

[16] Euroopan komissio, ”Hyljetuotteiden kauppa – EU:n sääntöjen toimivuustarkastus”, Euroopan komission verkkosivusto.

johdonmukaisesti huomioon ympäristöarvioinneissa ja kalastuksenhoidossa;

6. kehottaa painokkaasti komissiota ja jäsenvaltioita vähentämään herkkien meriympäristön lajien tahattomia saaliita ja mahdollisuuksien mukaan lopettamaan niiden ilmenemisen asetuksen (EU) 2019/1241 3 artiklan mukaisesti ja varmistamaan, että ne eivät muodosta uhkaa kyseisten lajien suojelun tasolle;

7. korostaa, että elinympäristöt ovat muuttuneet viime vuosikymmeninä, mikä on johtanut joidenkin lajien katoamiseen ja mahdollistanut samalla uusien lajien saapumisen; korostaa tässä yhteydessä tarvetta lisätä kansalaisten ja erityisesti ammattikalastajien ja virkistyskalastajien tietoisuutta tiedonkeruun tärkeydestä ja tarpeesta mukautuvaan kalastuksenhoitoon;

8. painottaa tieteeseen perustuvien merellisten suojelualueiden hoitosuunnitelmien merkitystä, mukaan lukien niiden ympäristöön liittyvät, sosiaaliset ja taloudelliset ulottuvuudet ja tulokset, varmistettaessa, että suojelutoimenpiteet ovat kohdennettuja, tehokkaita ja ekosysteemikohtaisten tarpeiden mukaisia ja että ne pannaan tehokkaasti täytäntöön; korostaa EU:n tavoitetta suojella 30 prosenttia EU:n meristä vuoteen 2030 mennessä;

9. muistuttaa, että kalastajien itsensä on oltava osa ratkaisua ja heidän on oltava edustettuina kaikissa neuvoa-antavissa elimissä, ja korostaa tässä yhteydessä, että on tärkeää varmistaa kaikkien kalastajien, erityisesti pienimuotoista ja perinteistä kalastusta harjoittavien kalastajien, edustus; on huolissaan siitä, että heidän edustustaan ei aina varmisteta asianmukaisesti;

10. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita hyödyntämään kaikilta osin yhteisen kalastuspolitiikan (YKP) välineitä, erityisesti teknisiä toimenpiteitä, joilla käsitellään kalastustoiminnan vuorovaikutusta ja parannetaan herkkien lajien suojelua, samalla kun varmistetaan oikeudenmukaiset ja tehokkaat korvaukset kalastajille, joihin perinteisten kalastusalueiden käyttöoikeuksien menettäminen vaikuttaa, Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston säännösten mukaisesti; kehottaa komissiota varmistamaan, että nykyinen lainsäädäntö pannaan täytäntöön ja sen noudattamista valvotaan;

11. kehottaa jäsenvaltioita hyödyntämään kaikilta osin YKP-asetuksen 17 artiklan säännöksiä kalastusmahdollisuuksia jakaessaan, kannustamaan kalastajia toteuttamaan toimenpiteitä herkkien lajien sivusaaliiden minimoimiseksi tai niiden ilmenemisen lopettamiseksi ja tarjoamaan kannustimia kalastusaluksille, jotka käyttävät valikoivia pyydyksiä tai sellaisia kalastusmenetelmiä, joilla on vähemmän ympäristövaikutuksia, ja kiinnittämään erityistä huomiota pienimuotoista kalastusta harjoittaviin laivastoihin;

12. muistuttaa, että YKP:n puitteissa kerätyt tiedot ovat tärkeitä, jotta voidaan asianmukaisesti tunnistaa kalastuksen vaikutukset herkkiin lajeihin, ja että on tärkeää parantaa seurantajärjestelmiä tieteellisten lausuntojen ja EU:n lainsäädännön mukaisesti; korostaa, että sivusaaliita koskevat kattavat ja lajikohtaiset tiedot ovat tärkeitä kohdennettujen hillitsemistoimenpiteiden mahdollistamiseksi, mukautuvien hallintastrategioiden tueksi ja sellaisten tasapainoisten ja tieteeseen perustuvien toimenpiteiden hyväksymisen helpottamiseksi, joissa otetaan huomioon myös sosioekonomiset tekijät ja joilla varmistetaan EU:n elintarviketurva;

13. korostaa, että eri politiikka-aloilla sovellettava kokonaisvaltainen lähestymistapa on tärkeä siksi, että se voi osaltaan vahvistaa herkkien lajien ja luontotyyppien seurantaa, suojelua, ennallistamista ja elpymistä; painottaa tässä yhteydessä, että on tärkeää panna voimassa oleva lainsäädäntö täytäntöön kaikilla asiaankuuluvilla politiikka-aloilla eli laajemmin kuin vain niillä aloilla, jotka liittyvät suoraan YKP:hen;

14. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita vahvistamaan ekosysteemilähtöisiä lähestymistapoja meriympäristön hoitoon ja ottamaan mahdollisuuksien mukaan huomioon lajien vuorovaikutuksen ja kaikki meriekosysteemeihin kohdistuvat paineet, mukaan lukien ilmastonmuutos ja saastuminen, riippumatta siitä, ovatko saasteet peräisin maalta vai muista lähteistä;

15. painottaa, että sellaiset merisuojelualueet, joita suojellaan ja hoidetaan tehokkaasti parhaan saatavilla olevan tieteellisen tiedon perusteella, auttavat suojelutavoitteistaan riippuen osaltaan minimoimaan herkkien lajien tahattomia saaliita, suojelemaan kalojen kutu- ja kasvualueita ja nuoria yksilöitä sekä vähentämään herkkiin luontotyyppeihin kohdistuvia vaikutuksia;

16. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita arvioimaan alueellisten ja paikallisten lajikantojen kokoa, tilaa ja kehityssuuntia sekä mahdollisia vaikutuksia, joita epätasapainoisilla lajikannoilla voi olla kalastustoimintaan, jotta varmistetaan ekosysteemilähtöinen kalastuksenhoito, johon kuuluu myös toimenpiteitä herkkien lajien suojelemiseksi;

17. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita lisäämään tukea herkkiä lajeja ja hallintamenetelmiä koskeville tieteellisille ohjelmille asiaa koskevan lainsäädännön mukaisesti; korostaa, että herkillä lajeilla, kuten merimetsojen ja hylkeiden kasvavilla populaatioilla, on joillakin alueilla vaikutuksia kalakantoihin ja kalastus- ja vesiviljelytoimintaan sekä muihin herkkien lajien populaatioihin; katsoo, että sääntelykehyksessä on tarvittavat välineet parannusten mahdollistamiseksi, kun otetaan huomioon herkkien lajien paikallinen tilanne; kehottaa näin ollen komissiota ja jäsenvaltioita harkitsemaan muiden toteutettavien toimien rinnalla kaikkia lintu- ja luontodirektiiveissä säädettyjä mahdollisuuksia helpottaa aktiivista ja

tehokasta lajikannan hallintaa ja tukea ekosysteemilähtöistä kalastuksenhoitoa;

18. kehottaa komissiota varmistamaan, että EU:n kalastuksenhoidon lähestymistavat ovat yhdenmukaisia YKP:n, vuoteen 2030 ulottuvan EU:n biodiversiteettistrategian ja EU:n kansainvälisten sitoumusten, kuten Kunmingin-Montrealin maailmanlaajuisen biodiversiteettikehyksen, kanssa; painottaa tässä yhteydessä, että herkkien lajien vähenemisen pysäyttämiseksi EU:n meriekosysteemeissä olisi toteutettava toimia muun muassa ottamalla käyttöön asianmukaisia suojelutoimenpiteitä ja suojelemalla luontotyyppejä;

19. kehottaa komissiota ryhtymään toimiin alueellisissa kalastuksenhoitojärjestöissä herkkien lajien sivusaaliiden vähentämiseksi ja mahdollisuuksien mukaan niiden ilmenemisen lopettamiseksi, kala- ja äyriäistuotteiden kaupan ja tuonnin rajoittamiseksi sekä laittoman, ilmoittamattoman ja sääntelemättömän kalastuksen vastaisten toimenpiteiden vahvistamiseksi muun muassa parantamalla tullivalvontaa ja tekemällä yhteistyötä alueellisten kalastuksenhoitojärjestöjen kumppaneiden kanssa;

Vieraslajit: uhka valtamerellemme ja taloudellemme

20. korostaa, että haitalliset vieraslajit uhkaavat kalastusta ja vesiviljelyä sekä merten kotoperäistä biologista monimuotoisuutta ja ekosysteemejä ja vaikuttavat siten kalastajien ja rannikkoyhteisöjen elinkeinoihin ja tuloihin;

21. korostaa pienimuotoisen rannikkokalastuksen elintärkeää vaikutusta paikallistalouksiin ja EU:n elintarviketurvaan ja painottaa, että siihen kohdistuu kasvavia uhkia, jotka johtuvat ympäristön stressitekijöistä, kuten vieraslajeista ja ilmastonmuutoksesta, mukaan lukien tiettyjen lajien massiivinen liikkuminen erityisesti vesien lämpenemisen vuoksi; toteaa, että tämä ilmiö aiheuttaa vakavia tappioita erityisesti simpukanviljelijöille, joita rangaistaan kaksinkertaisesti, kun tuotanto vähenee ja saalistukseen liittyvät kustannukset nousevat;

22. muistuttaa, että EU:ssa säännellään tiukasti 88:aa haitallista vieraslajia ja että näihin unionin kannalta merkityksellisiin lajeihin lukeutuu 47 eläinlajia ja 41 kasvilajia;

23. pitää valitettavana, että tämänhetkisessä unionin kannalta merkityksellisten lajien luettelossa ei täysin oteta huomioon haitallisten vieraslajien EU:n kalastusalalle, vesiviljelylle ja meriympäristölle aiheuttamaa uhkaa, sillä tällä hetkellä luettelossa on tiettyjen murtovesiympäristöissä tavattavien lajien rinnalla vain kaksi meriympäristön lajia (Plotosus lineatus ja Rugulopteryx

okamurae); kehottaa parantamaan luetteloa ajantasaisten tieteellisten lausuntojen ja riskinarviointien perusteella;

24. huomauttaa, että lajien hallinta on toteutettava asianmukaisesti, ja panee huolestuneena merkille lajien lisääntymisen tietyillä alueilla, mistä esimerkkejä ovat

    a) tyynenmerenosteri ja vierasperäiset rapulajit eteläisellä Pohjanmerellä, erityisesti Alankomaiden rannikolla

    b) mustatäplätokko, joka vaikuttaa ekosysteemiin ja uhkaa etenkin katkarapuja, kampelakaloja ja kotoperäisiä tokkoja erityisesti Pohjanmeren vesillä

    c) sinitaskurapu, Hemigrapsus takanoi -rapu, amerikankampamaneetti ja Gonionemus vertens -meduusa Koillis-Atlantilla

    d) paholaissiipisimppu (Pterois miles), sinipilkkukornettikala (Fistularia commersonii) ja hopeaposkipallokala (Lagocephalus sceleratus) Kreikan ja Kyproksen ympärillä

    e) vaeltajasimpukka (Dreissena polymorpha), joka on vieraslaji Ebrojoella, ja monni (Silurus glanis) Espanjassa

    f) japaninruskopaula (Rugulopteryx okamurae), aasialainen levä, jota esiintyy erityisesti läntisellä Välimerellä;

25. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita perustamaan alueellisia lajikohtaisia seurantajärjestelmiä, mukaan lukien koordinoidut varhaisvaroitus- ja reagointistrategiat vieraslajeille, jotka vaikuttavat taloudellisesti merkityksellisiin luontotyyppeihin;

26. pitää valitettavana, ettei meriympäristön haitallisille vieraslajeille ole erityisiä seurantaohjelmia, ja kehottaa parantamaan seurantamenetelmiä ja yhdenmukaistamaan indikaattorit kaikkialla EU:ssa sekä lisäämään teknistä ja taloudellista tukea, etenkin syrjäisimmille alueille, joilla tarvitaan lisärahoitusta niiden ainutlaatuisen biologisen monimuotoisuuden ja syrjäisen sijainnin vuoksi;

27. suosittaa kynnysarvojen ja niiden määrittämismenetelmien vahvistamista kaikille Euroopan merialueille ja meren osa-alueille siten, että otetaan huomioon vaikutukset kalastukseen ja vesiviljelyyn, lajien tuontireittien hallittavuus, tarve valvoa tiukemmin EU:n ja kolmansien maiden laivastoja vieraslajien osalta sekä tarve panna täytäntöön alusten painolastivesien ja sedimenttien valvontaa ja käsittelyä koskeva kansainvälinen yleissopimus ja soveltaa runkoon kiinnittymistä koskevia ohjeita;

28. korostaa maaekosysteemeihin ja makean veden ekosysteemeihin tuotujen haitallisten vieraslajien sekä valtamerten ja merten ekosysteemien vieraslajien välisiä mahdollisia yhteyksiä ja niiden

vaikutusta kalastukseen ja vesiviljelyyn; kehottaa komissiota laatimaan kattavan strategian tämän ongelman käsittelemiseksi;

29. painottaa, että kokonaisvaltainen, ennaltaehkäisevä ja eri tuontireitit huomioon ottava hallintatapa on ehdoton prioriteetti ehkäistäessä tehokkaasti meriympäristön haitallisia vieraslajeja ja torjuttaessa niiden leviämistä sekä puututtaessa niiden leviämisen perimmäisiin syihin; kannustaa jäsenvaltioita lisäämään tulevaisuuskartoituksen ja uusien tekniikoiden, kuten ympäristö-DNA:n, tekoälyn ja automatisoidun seurannan, käyttöä sekä hyödyntämään ammattikalastajia, virkistyskalastajia, rannikkoyhteisöjä ja kansalaistiedettä ja niiden välineitä ja resursseja uusien, kehittymässä olevien ja suuririskisten haitallisten vieraslajien tunnistamisessa ja priorisoinnissa kalastus- ja vesiviljelyalalla; kehottaa komissiota soveltamaan tätä yhdennettyä lähestymistapaa eurooppalaisen valtamerisopimuksen täytäntöönpanossa, jotta voidaan varmistaa eri alojen ja jäsenvaltioiden koordinoitu toiminta;

30. kehottaa jäsenvaltioita vahvistamaan viestintää, koordinointia ja yhteistyötä, erityisesti raja-alueilla, ja hyödyntämään samalla bioturvaamista, jotta voidaan toteuttaa pikaisesti toimenpiteitä meriympäristön haitallisten vieraslajien havaitsemiseksi varhaisessa vaiheessa ja niiden hävittämiseksi nopeasti sekä jo laajalle levinneiden lajien hallitsemiseksi; kehottaa lisäksi komissiota tekemään yhteistyötä jäsenvaltioiden kanssa näiden toimien ulottamiseksi laajemmalle tekemällä yhteistyötä sellaisten EU:n ulkopuolisten maiden kanssa, jotka jakavat saman merialueen;

31. suosittaa tieteellisten laitosten ja EU:n virastojen välisen yhteistyön lisäämistä, jotta voidaan parantaa tietämyksen siirtoa ja tehdä meriympäristön vieraslajien leviämisestä, vaikutuksista ja valvonnasta entistä laadukkaampaa soveltavaa tutkimusta;

32. korostaa, että erityisenä huolenaiheena on Välimeri, jossa lämpeneminen on YK:n elintarvike- ja maatalousjärjestön mukaan 20 prosenttia nopeampaa kuin muualla maailmassa ja jossa esiintyy enemmän haitallisia vieraslajeja kuin millään muulla maailman merialueella, millä on merkittäviä kielteisiä vaikutuksia meriekosysteemeihin sekä kalastus- ja vesiviljelyalaan, ja toteaa, että Välimereen on näin ollen kiinnitettävä erityistä huomiota; kehottaa tässä yhteydessä komissiota ja jäsenvaltioita osoittamaan lisäresursseja ja ottamaan käyttöön kiireellisiä toimenpiteitä näiden lajien leviämisen pysäyttämiseksi tällä merialueella;

33. kehottaa komissiota tukemaan Välimeren yleistä kalastuskomissiota sen tieteellisissä seuranta-aloitteissa ja pilottihankkeissa, joilla vastataan meriympäristön vieraslajeihin liittyviin haasteisiin;

34. kehottaa komissiota asettamaan Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston ja muiden talousarvio-ohjelmien puitteissa saataville erityistä rahoitusta, jolla tuetaan haitallisten lajien

tutkimusta, ennaltaehkäisyä ja hävittämistä tai, jos hävittäminen ei ole mahdollista, niiden leviämisen hallintaa ja leviämisen vaikutuksista palautumista yhteistyössä kalastajien, paikallisviranomaisten ja tieteellisten organisaatioiden kanssa; toteaa jälleen, että tällaista rahoitusta olisi asetettava saataville seuraavassa monivuotisessa rahoituskehyksessä;

35. korostaa EASIN-ilmoitusjärjestelmän merkitystä erityisesti uusien havaintojen, hävittämistoimenpiteiden ja virallisen valvonnan kautta tehtyjen havaintojen oikea-aikaisen ja kattavan raportoinnin kannalta; kehottaa jäsenvaltioita tehostamaan järjestelmää antamalla lisätietoja, etenkin levinneisyystietoja, ja hyödyntämällä tässä erityisesti kalastajilta, vesiviljelyalan tuottajilta ja kaikilta muilta asiaankuuluvilta sidosryhmiltä saatuja tietoja;

36. muistuttaa haitallisten vieraslajien kansainvälisestä ulottuvuudesta ja ehdottaa, että EU vahvistaa tähän liittyviä toimiaan ja hyödyntää kaikkia saatavilla olevia kansainvälisiä foorumeja ja erityisesti alueellisia kalastuksenhoitojärjestöjä, biologista monimuotoisuutta koskevaa yleissopimusta ja Kunmingin-Montrealin maailmanlaajuista luonnon monimuotoisuuskehystä; kehottaa EU:ta lisäämään yhteistyöhön perustuvaa tietämyksen jakamista ja keskinäistä oppimista muiden kansainvälisten organisaatioiden ja EU:n ulkopuolisten maiden kanssa;

37. korostaa mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä sellaisten EU:n ulkopuolisten maiden kanssa, jotka jakavat saman merialueen, myös alueellisten kalastuksenhoitojärjestöjen välityksellä, jotta voidaan jakaa parhaita käytäntöjä, houkutella investointeja ja asettaa yhteisiä tavoitteita haitallisten vieraslajien vaikutusten korjaamiseksi;

Rannikkoyhteisöjen mahdollisuudet ja haasteet

38. painottaa, että haitallisilla vieraslajeilla on merkittäviä kielteisiä vaikutuksia merten biologiseen monimuotoisuuteen ja meriekosysteemeihin, sinisen talouden toimintaan, mukaan lukien kalastus ja vesiviljely, ja muuhun taloudelliseen toimintaan, joka ei liity mereen, samoin kuin rannikkoyhteisöihin ja yhteiskuntaan kokonaisuudessaan; katsoo, että luontokadon ja ekosysteemeihin kohdistuvien vaikutusten lisäksi on ratkaisevan tärkeää ottaa huomioon haitallisista vieraslajeista aiheutuvat laajemmat sosiaaliset, taloudelliset ja kulttuuriin liittyvät seuraukset, jotta voidaan tehokkaasti estää uudet invaasiot ja toteuttaa onnistuneita lieventämistoimenpiteitä;

39. kehottaa komissiota kehittämään erityisen indikaattorin EU:n merillä esiintyville herkille lajeille ja vieraslajeille ottaen huomioon IUCN:n punaisen listan ja vastaavat luettelot sekä sisällyttämään sen kestävän kehityksen tavoitteisiin liittyviin Eurostatin julkaisuihin,

jotta voidaan seurata paremmin sekä lajien leviämistä että suojelu- ja muita hallintatoimia;

40. kehottaa komissiota sisällyttämään eurooppalaisten tutkimus- ja innovointiohjelmien puitteissa toteutettaviin tuleviin hankkeisiin rahoituksen tutkimukselle, joka koskee haitallisia vieraslajeja sekä niiden kestävään hallintaan ja valvontaan sovellettavia ympäristöystävällisiä ratkaisuja;

41. korostaa, että asianomaisten kalastus- ja vesiviljelyalan toimijoiden tukeminen nykyisten rahoitussäännösten mukaisesti korvausjärjestelmien ja sopeutumisrahastojen avulla on tärkeää, erityisesti alueilla, jotka kärsivät vieraslajeista johtuvista suorista taloudellisista menetyksistä; korostaa tarvetta tarjota kohdennettuja taloudellisia ja sääntelyyn liittyviä kannustimia, joilla edistetään paikallisten kalastajien rannikkovesillä ja sisävesiväylillä harjoittamaa vieraslajien kohdennettua poispyytämistä keinona vähentää ekologista painetta ja tukea samalla paikallisia elinkeinoja; korostaa, että vakuutusjärjestelmillä voisi mahdollisesti olla oma roolinsa asiaa käsiteltäessä, erityisesti simpukanviljelijöille, vesiviljelyalan tuottajille ja kalastajille aiheutuvien seurausten varalta;

42. kehottaa jäsenvaltioita ja komissiota kehittämään valistuskampanjoita, joilla tiedotetaan kalastajille, kalan- ja äyriäistenkasvattajille, kalastusalan sidosryhmille, mukaan lukien virkistyskalastajat, ja suurelle yleisölle haitallisten vieraslajien tuonnista, havaitsemisesta ja vaikutuksista, niiden ympäristövaikutuksista ja taloudellisista vaikutuksista sekä keinoista minimoida niiden kulkeutumisesta ja leviämisestä aiheutuvat riskit;

43. suosittaa, että mahdollisuuksien mukaan kehitettäisiin vieraslajeja koskevia ohjelmia, joilla pyritään tehostamaan lajikantojen hallintaa ja tarjoamaan kalastajille korvausmahdollisuuksia;

44. katsoo, että haitallisten vieraslajien hallinta voi tarjota mahdollisuuksia tilapäisiin lisätuloihin soveltavan innovoinnin avulla, kun tuotetaan lisäarvotuotteita, kuten biolannoitteita ja maatalouden kasvualustoja, jotka tukevat näiden lajien hallintaa ja mahdollisuuksien mukaan niiden hävittämistä; kehottaa komissiota rahoittamaan tutkimusta ja teknologian siirtoa tällä alalla;

45. korostaa, että jos vieraslajien hävittäminen ei ole mahdollista, niiden hyödyntäminen ihmisravinnoksi voi tarjota kalastajille tilapäisiä lisätuloja ja tuoda vaurautta, joka hyödyttää paikallisia talouksia EU:ssa;

46. suhtautuu myönteisesti joidenkin haitallisten vieraslajien, kuten levien, väliaikaiseen taloudelliseen hyödyntämiseen elintarvikekäytössä ja muussakin käytössä; huomauttaa, että ihmisravinnoksi tarkoitettuna elintarvikkeena käytön lisäksi muita

käyttökohteita voisivat olla eläinten rehu ja kalanruoka, lääkkeet, pakkaukset, kosmetiikka tai biopolttoaineet;

47. muistuttaa, että lopullisena tavoitteena on aina haitallisten vieraslajien hävittäminen; painottaa tässä yhteydessä, että taloudellisen riippuvuuden haitallisten vieraslajien hyödyntämisestä olisi aina oltava tilapäistä tai toissijaista ja että se ei saa edistää näiden lajien leviämistä tai markkinoille saattamista;

48. kehottaa lisäämään ja kohdentamaan taloudellista tukea, jotta voidaan parantaa rannikkoelinkeinojen ja meriekosysteemien tehokasta hallintaa ja suojelua sekä tukea herkkien lajien säilyttämistä, ja luomaan haitallisia vieraslajeja koskevia tiedotus-, seuranta- ja varhaisvaroitusjärjestelmiä alueellisella, kansallisella ja EU:n tasolla, sillä tällaisella tuella on myönteinen vaikutus kalastukseen, biologiseen monimuotoisuuteen ja ekosysteemeihin;

49. vaatii, että tulevaan monivuotiseen rahoituskehykseen sisällytetään rahoitusta, jolla vahvistetaan kalastuslaivaston kilpailukykyä kustannusten nousun, pyyntialueiden menettämisen ja haitallisten lajien vaikutusten kaltaisten haasteiden edessä; katsoo, että on ensisijaisen tärkeää parantaa kalastajien mahdollisuuksia saada taloudellisia resursseja alustensa nykyaikaistamiseen, toimintojensa digitalisoimiseen ja tulonlähteidensä monipuolistamiseen;

50. muistuttaa komissiota siitä, että syrjäisimmät alueet sekä saari- ja rannikkoalueet ovat meriympäristön herkille lajeille tärkeitä suojaa tarjoavia alueita, mutta ne ovat myös erittäin alttiita haitallisille vieraslajeille; kehottaa tunnustamaan, että on tärkeää suojella näitä herkkiä lajeja ja torjua haitallisia vieraslajeja näillä alueilla, erityisesti laatimalla syrjäisille alueille ja saarialueille tarkoitettuja, paikalliseen kalastukseen sovellettavia valinnaisia toimenpiteitä koskeva ohjelma; korostaa kestävään ekomatkailuun liittyvää potentiaalia keinona tarjota mahdollisuuksia tulojen monipuolistamiseen, samalla kun pidetään kiinni kyseisten alueiden ainutlaatuisesta biologisesta monimuotoisuudesta ja tuotetaan suoria etuja kalastus- ja vesiviljelyalalle;

°

° °

51. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle.